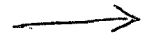

Appendix III - News Clippings   p. 403 to p. 412

NHRC comes to rescue of Surat sex workers

By Annapurna Jha
NEW DELHI: The NHRC has directed the Surat collector and the police commissioner to allow city sex workers, who were evicted from their homes, to return, and arrange for their rehabilitation.

The Commission stated that sex workers also have the right to dignity of person and equality in status as recognised in the universal declaration of human rights and secured in the preamble of the Constitution.

It asked the Gujarat Police to ensure that the sex workers, who were allegedly facing starvation following the eviction, should be able to earn two square meals a day.

It asked the police to open the locks on their houses and evolve suitable schemes for education of their children, regular health check-up and

other appropriate measures to ameliorate their lot. The Commission directed the state government to send a compliance report within a week.

The chief secretary, in collaboration with the department of social welfare and the home secretary of the Gujarat government should work out a plan of action for providing immediate succour to these people, the Commission directed.

The NHRC gave these directions on a complaint by Bharatiya Patita Uddhar Sabha president Khairati Lal Bhola, alleging the sex workers were being continuously harassed by the Surat

police for the last three years. Recently, police conducted raids and illegally arrested some of them and evicted others from the Mirza Swami Road locality.

Mr Bhola had alleged that the sex workers and their children were facing starvation and had been subjected to persistent atrocities by the police.

Earlier, in its report sent to the NHRC, the Surat police admitted it had conducted a raid on December 16 and taken some sex workers into custody. Cases were filed against them under the Immoral Traffic Prevention Act.

The NHRC noted that women are often dragged into the flesh trade due to poverty. Some are lured into the trade or sold by

agents of the mafia, very often in connivance with the local police. Thus the police also shares the blame for the perpetration of this infamous trade.

It said raids are conducted and cases filed against sex workers only for statistical purposes. Soon, they are once again dragged into the same trade. These are the ground realities it added.

Criticising the police attitude, the NHRC observed "the commissioner and the assistant commissioner, perhaps in their zeal of having the power under the Act, have shown insensitivity to the sufferings of these sex workers".

The NHRC would, in consultation with the secretary of the women and child welfare department, issue directions for a permanent solution to the problem. (UNI)

Times of India 22.04.2000

પો. કમિ. કુલેદીપ શર્મા વેશ્યા બજાર બંધ કરાવવાની દોશામાં: જાહેરનામું બહાર પાડ્યું

સુરત, બુધવાર: શહેરની મધ્યમાં દોઢસોથી બસો વર્ષથી અસ્તિત્વ ધરાવતા વરિયાવી બજારના વેશ્યાગૃહોને બંધ કરાવવાના આશયે પોલીસ કમિશનર શ્રી કુલેદીપ શર્માએ એક જાહેરનામું બહાર પાડી મીશન હાઈસ્કૂલ ચિંતામણી પાસેનાથ દહેરાસરે મરઝાસ્વામી મંદિર અને દર શરીફના ૨૦૦ મીટરના વતુળમાં વેશ્યાવૃત્તિ કરવા વેશ્યાવૃત્તિ માટે મકાન ભાડે આપવા પર પ્રતિબંધ કરવાનો છે.

વરિયાવી બજાર, વિસ્તારમાં આવેલી શાળાઓ, ધાર્મિક સ્થળો વિગેરે લક્ષમાં રાખી વેશ્યાવૃત્તિ ઉપર ફરમાવેલો પ્રતિબંધ

અગાઉ અનેક પ્રયાસો કરાયા હોવા છતાં માટે વેશ્યાને રહેવા કોઈ અશ્રય મેળવવા મકાન-ધર્મમંથતા રહેલા વેશ્યાબજારને બંધ કરાવવાના મિલકત આપી શકશે નહીં આ વિસ્તારમાં પ્રયાસરૂપે પો. કમિ. શ્રી કુલેદીપ શર્માએ આવેલા મકાનોના માલિક, ભાડૂત કે વહીવટ કરનાર વ્યક્તિ મકાન કે તેના હીસ્સો વેશ્યાગૃહી માટે આપી શકાશે નહીં તેમજ વેશ્યાગૃહીની ધંધો ચલાવી શકશે નહીં.

જાહેરનામામાં જણાવાયું હતું કે, મુગલીસરા સ્થિત આઈ. પી. મિશન હાયર સેકન્ડરી હાઈસ્કૂલ, શાહપોર સ્થિત ચિંતામણી પાસેનાથજી નેગ્ર માસની કૈદ અને ત્યાર પછીનાં ગુના માટે છ જૈન દહેરાસર, મીરઝાસ્વામી રોડ સ્થિત ૪૦૦ માસની કૈદની જોગવાઈ છે. જ્યારે વેશ્યાવૃત્તિમાં વર્ષ જુના દરગાહ શરીફ તેમજ મંદિરના ૨૦૦ સગીરવમની વ્યક્તિની સંડોવણી હશે તેવા કેસમાં મીટરના ધેરાવામાં વેશ્યાગૃહીની ધંધો કરી શકાશે સાત વર્ષની સજા થઈ શકશે તેમ જણાવ્યું છે.

નહી, જાહેરનામા મુજબ છે ઉક્ત ચાર ધાર્મિક જાહેરનામામાં જે ચાર સ્થળ જણાવાયા છે તેને અને શૈક્ષણિક સંકુલની ફરતેના વિસ્તારમાં કોઈ ધ્યાનમાં લેવાય તો વર્તમાન વેશ્યાબજાર ૨૦૦ પ્રશ વ્યક્તિ વેશ્યાગૃહીની ધંધો ચલાવવાના હેતુ મીટરની મર્યાદામાં આવી જાય છે. આ સજાગોમાં જાહેરનામા મુજબ વર્તમાન વેશ્યાબજાર પ્રતિબંધિત થઈ જાય છે. આ જાહેરનામાનો અમલ ૧-૩-૨૦૦૦ થી થવાર છે. ત્યાર વેશ્યાવૃત્તિ સાથે સાકળાયેલી રૂપજીવીનીઓએ હાઈકોર્ટમાં કરેલા કેસ કેવી અસર કરશે તે વિચાર માંગી લે તેવો પ્રશ્ન છે. કેટલાક મકાનની માલિકી ખેદ વેશ્યાઓ પાસે છે ત્યારે તે મકાનમાં વેશ્યાવૃત્તિ કરી રીતે અટકાવી શકાશે તે પણ પેચીદો પ્રશ્ન છે. અને ઉલ્લેખનીય છે કે રાજકોટની પો. કમિ. શ્રી સુધીર સિન્ધા વેશ્યાવાડો બંધ કરાવવામાં સફળ નિવડતા સુરત એકમાત્ર શહેર બાકી બચ્યું છે, જ્યાં ખુલ્લેઆમ વેશ્યાવૃત્તિ બજાર ચાલે છે.

'Little done to end prostitution'

EXPRESS NEWS SERVICE
SURAT, NOV 3

THERE are at least 27 commercial sex workers in Surat's red light area, who entered the profession as children or minors. The lowest age being 11 years.

This was highlighted by Dr Leena Mehta, a teacher at the Faculty of Social Work, M S University, Vadodara, while presenting a paper on 'Social Profile of Child Sex Workers in Gujarat' as part of a two-day seminar on 'Child Sex Workers in Gujarat', organised by the Centre for Social Studies.

She said the universal nature of prostitution and its wide magnitude made its prevention difficult.

"Our social, economic, political and religious systems have accepted prostitution as an unavoidable evil and have chosen to ignore it. While opinions differ whether adult flesh trade be formally permitted, there are no two opinions when children are involved. The scope of the problem was gigantic, both

because children being vulnerable and dependent were open to exploitation; also because no accurate information was available. Many a time an abused child is initiated into prostitution and continues to be in the profession even as an adult," she observed.

Dr Mehta, who was part of a committee, set up by Gujarat Government to look into the issue of children of prostitutes and child prostitutes, admitted that precious little was done.

The committee was headed by additional chief secretary (Social Welfare).

Mehta conducted a study in her personal capacity and was able to prove that child prostitutes exist.

She grouped them as "street children in sex work", "urban slums girls in sex work", "minors as street walking sex workers", and "child sex workers in rural community." She listed marriage and job promises, enticement, poverty, destitution and ill-treatment by family members among some of the causes.

The problem may assume greater magnitude in that the state is under-equipped, both in terms of information and motivation to combat the problem.

In the absence of a timely action to prevent children from entering into sex trade and rescue and rehabilitate the abused ones, the problem may compound, she pointed out.

Dr Satyakam Joshi of CSS felt "patriarchal social system, lack of political will, exploitation of third world's natural resources by the developed countries," as some of the structural factors responsible for sexual exploitation of children. It was a global phenomenon and at places had become a major tourist attraction.

Earlier, Municipal Commissioner S Jagadeesan, while inaugurating the seminar said the government, non-government organisations, local authorities and the Press would have to join hands to tackle the problem. The strategy to combat the problem was not broad enough, he felt.

*Indian Express
November 4, 1998.*

Concerted effort needed to check child abuse: Jagdeesan

The Times of India News Service
SURAT: "NGOs, local authorities and the media must join hands and do all that is needed to prevent child sex in the state," said Surat municipal commissioner S Jagadeesan. He was speaking at a workshop organised by the Centre for Social Studies on 'Child sex in Gujarat' here on Monday.

Delivering his inaugural address Mr Jagadeesan said the problem of child abuse was more prevalent in Asian countries like India, Sri Lanka and Bangladesh."

He reiterated that "children were most neglected in our country and, hence, least attention was

paid to their problems."

He further said that after Mumbai, incidence of AIDS and sexual abuse were quite high. According to him, studies and surveys alone would not serve the purpose.

What was needed was a well-formulated programme to prevent the children from falling prey to this abuse.

The municipal chief lamented the absence of any organisation working for the rehabilitation of the sex workers' children in the city. He said the SMC would soon set-up a child-care-cum-rehabilitation centre for the children of sex workers as well as a school which

would be located near their homes so that they could easily attend classes.

Earlier, convenor of the workshop Dr Satyakam Joshi while speaking on the occasion said this workshop sponsored by the UNICEF on child sex was an eye-opener for academicians and social scientists like him who were generally too caught up in other serious economic and social issues."

Research scholar and CSS director Prof Lancy Lobo welcomed the delegates who had come from all parts of the state while Kiran Desai paid the vote of thanks.

Times of India
November 3, 1998

સરતની રૂપજીવિનીઓના પુનરોદ્ધાર માટે રાજ્ય સરકારની તૈયારી: વસવાટ વ્યવસ્થા પણ અપારો

(‘ગુજરાતમિત્ર’ ન્યૂઝ સર્વિસ) અભિયાનની નીચેની વિગતો બેન્ચ સમક્ષ તૈયારી છે. સુરતમાં પણ નારી સંરક્ષણ અમદાવાદ, તા. ૧૨: સુરતની બે મુખ્ય સરકારી એડવોકેટ શ્રી પ્રશાંત જી. દેસાઈએ તાજેતરમાં જ નિવેદન કર્યું હતું કે રાજ્ય સરકાર હસ્તકની કાર્યોમાં સુરતની નારી સંરક્ષણ શૃંંગોમાં સુરતની રૂપજીવિનીઓના પુન: વસવાટની સગવડ કરી આપવાની સરકારની છે. મહેતા તથા જસ્ટીસ શ્રી આર. કે. એમ. એસ. યુનિવર્સિટીનાં પ્રાધ્યાપક લીનાબેન મહેતાનાં અહેવાલનો પડઘો: રાજકોટ, બનાસકાંઠા સામે સુરતમાં વધુ જોર: મુખ્ય કારણ મજબૂરી

(સાંદણ પાના ૧૧ પૃષ્ઠ)

સુરતની રૂપજીવિનીઓનાં

(સંઘણ પાના ૧૬૫)

હાઈકોર્ટ સુરતના પોલીસ કમિશનર, ગૃહ ખાતુ, સમાજ કલ્યાણ વિભાગ, કેન્દ્ર સરકાર (માનવ સંશોધન મંત્રાલય) અને ચોકબજાર પોલીસ મથકના ઇન્સ્પેક્ટર ક્ષામે કારણદર્શક નોટીસ કાઢી હતી.

ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ શ્રી દેસાઈએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે નવેમ્બર '૯૬માં વડોદરાની એમ. એસ. યુનિવર્સિટીના લેક્ચરર શ્રીમતી લીનાબેન મહેતાએ સુરતના રેડલાઈટ વિસ્તારની મુલાકાત લઈને તેનો અહેવાલ તૈયાર કર્યો હતો. આ અહેવાલ સરકારને મળ્યો છે.

શ્રીમતી લીનાબેને પોતાના અહેવાલમાં જણાવ્યું હતું કે રાજ્યમાં સુરત અને રાજકોટ શહેર, બનાસકાંઠાનું બુઢણપુર ગામ ખાતે દેહનો વેપાર વિકસતો જાય છે. જેમાં ખાસ કરીને સુરતના વરીયાવી બજાર નામે ઓળખાતા રેડલાઈટ એરિયામાં મહારાષ્ટ્રીયન, આંધ્રપ્રદેશ અને નેપાળી રૂપજીવીનીઓની સંખ્યા વધી રહી છે. મોટે ભાગે ગરીબાઈને કારણે જ મહિલાઓ આ ધંધામાં પડતી જણાઈ આવી છે.

શ્રીમતી મહેતા તથા અમદાવાદના સમાજ સુરક્ષા ખાતાના મહિલા નિરીક્ષક શ્રીમતી ચંદ્રીકાબેન વ્યાસે તા. ૨૧ અને ૨૨મી નવેમ્બરના રોજ વરિયાવી બજાર વિસ્તારની નજીક કામ કરતાં મહિલા તબીબની પણ મુલાકાત લીધી હતી. આ મહિલા તબીબના અભિપ્રાય મુજબ કોલેજ અને શાળાની યુવતીઓ પૈસા કમાવવાના કારણે, મોજસોખ, હરદુ ફરવું અને સેક્સના શિક્ષણના અભાવે આવા વ્યવસાયમાં આકર્ષાતી હોય છે.

શ્રીમતી મહેતાએ પોતાના અહેવાલમાં એવી ભલામણ કરી હતી કે આ વ્યવસાયમાં ફસાઈ ગયેલી યુવતીઓ કે જેઓ સ્વેચ્છાએ વ્યવસાય છોડવા માંગતી હોય તો તેઓને તાત્કાલિક પોલીસની મદદ વડે રક્ષણ આપી ઘરે જવા માંગતી હોય તો તેને મોકલી આપવી જોઈએ. તરિ તો તેઓને આર્થિક ઉપાર્જન માટેની વ્યવસ્થા કરી આપવી જોઈએ. દેહનો વ્યાપાર કરતી આવી મહિલાઓ માટે સુરત, રાજકોટ અને પાલનપુર મુકામે અલગ આશ્રયસ્થાન ઊભા કરવા જોઈએ. અહીં આર્થિક ઉપાર્જન થાય તેવા આધુનિક ઉદ્યોગ શરૂ કરવા જોઈએ. જેથી તાલીમ સહ ઉત્પાદન દ્વારા તેઓનો પુનરોદ્ધાર કરી શકાય. જો ૧૬ વર્ષથી નાની ઉંમરની

બાળાઓ કે બાળકો આ ધંધામાં ફસાયેલા જણાય આવે તો પોલીસ દ્વારા તેઓનો કબજો લઈ જે કોઈ સંડોવાયેલા હોય તેમની સામે પગલાં ભરવા જોઈએ. આ બાળકોને બાળ સંરક્ષણ ગૃહમાં મોકલી આપવા જોઈએ.

ભારતીય પતિતા ઉધ્ધાર સંસ્થાએ ૧૯૦૦થી '૯૩ દરમ્યાન સમગ્ર દેશમાં રૂપજીવીઓ વિશે કરેલા સર્વેમાં ગુજરાતમાં રૂપજીવીનીઓની સંખ્યા ૨.૫૦ લાખ હોવાનું જણાયું છે. અરજદારના એડવોકેટ શ્રી નિમેષ કાપડિયાએ એવી દલીલ કરી હતી કે ઇમોરલ ટ્રાફિક (પ્રિવેન્શન) કાયદા હેઠળ સુપ્રિમ કોર્ટ રૂપજીવીનીઓની દેખરેખ, ભરણપોષણ, પુનરોદ્ધાર માટે ખાસ પ્રકારના વિવિધ વ્યવસાયિક શિક્ષણ આપતા પુનરોદ્ધારગૃહો બનાવવાનો હરેક રાજ્ય સરકારને ઓર્ડર આપેલો, પરંતુ કમનસીબે આ દિશામાં કોઈ પગલાં લેવાયા નથી. આ રીટની વધુ સુનાવણી વેકેશન બાદ શરૂ થશે.

Sex workers of Surat,

a harassed lot

By Gautam Mehta

AHMEDABAD: As many as 2,000 sex workers of Surat city are up in arms against the harassment by the police and the builders' lobby, and have knocked the doors of the Gujarat High Court demanding the setting up of rehabilitation homes for them and immediate action against the police. This is for the first time in the state that this tribe has launched a legal battle for protecting their rights and seeking justice.

A detailed petition has been filed in the High Court last week jointly by 130 sex workers of Chawk Bazar raising several issues concerning the protection of their rights, violation of human rights by the police, persistent threats from the builders who were bent upon removing them from Chawk Bazar. Sex workers have, through their counsel Nimish Kapadia, raised some important issues in the petition pertaining to the Constitution of India and provisions of Immoral Traffic (Prevention) Act. The petition will come up for hearing on March 26.

Sharda Ramesh Chaudhary who is heading the group of sex workers in their legal battle and who was here said, "Under no circumstances we would give up our battle against the injustice meted out to us by the so-called reformists in connivance with the police and builders".

According to Sharda, sex workers of Surat city are mere victims of the socio-economic framework of the society wherein it was very difficult to live without any sup-

port.

Now all the sex workers had come to a common platform to fight for their rights. For the past so many years they had silently suffered at the hands of vested interests.

But now they have come to raise their heads against the injustice.

The petitioners submitted that at present sex workers are depressed, deserted and victimised class of poor women, who have been involved in this profession since the inhabitation of the place called Surat, continuing from the Mughal era.

They do not have any financial support on account of unemployment, liability to maintain aged parents and school-going children or physically handicapped or incapable male members of their families.

There being no other way out, sex workers have been compelled to take up the profession of prostitution for their survival and that of those who are dependent on them. The petitioners have claimed that their profession has now become a necessary social evil for a healthy society, what with proliferating TV channels, Western culture and pornographic material leading to an alarming rise in the sexual offences.

Sex-workers have, while raising a point that the price of property in Surat city was sky-rocketing, alleged that the builders' lobby with the help of some political leaders and underworld dons, was bent on

seeing that sex workers be dislodged from their dwellings — not the banning of prostitution as a profession — so that their properties worth crores could be grabbed for a meagre amount.

For substantiating their stand, sex-workers submitted that in order to terrorise them, anti-social elements were in the field.

In the recent past murders had been committed in this connection. A deadly assault was made on one Akil Banarasi of this area. The so-called reformists and the builders had also sought the clandestine help of the police in harassing and torturing sex workers.

Sex workers have alleged that the harassment of police in the area was so extreme that nobody from the family can come out of the house for even routines like purchasing necessities.

The situation had led to starvation. Not just this, sex workers are not permitted to open windows and doors and were compelled to sit inside closed rooms round-the-clock.

And such harassment has been going on for the past five months. Five SRP jawans, three constables and one lady constable had been posted in the area, though.

It was further alleged that if any of them went out, she would be greeted with filthy language, abuses and threats by the police. At nights, the police would forcefully enter their homes and make undue demands from the family members of the sex-workers. If not satisfied,

the police would threaten the women of dire consequences.

Repeated pleas to the higher authorities in the police department had failed to yield any result. The whole idea was to create an atmosphere of terror so that sex-workers would leave the area.

Interestingly, despite being harassed by the police not a single offence under the provisions of Immoral Traffic Act had been registered against the petitioners in the city who were doing business in their individual capacity and not collectively.

Referring to the provisions of Immoral Traffic (Prevention) Act, the petitioners submitted that even in enacting this Act, the aim of the legislature was to inhibit or to abolish commercialised vice — namely the traffic in women and girls for the purpose of prostitution as an organised means of living.

The object of the legislation was not to render prostitution as a criminal offence or punish a woman merely because she prostituted herself for her survival.

The aim of the Act was never to penalise an individual for prostitution.

The petitioners have prayed that the High Court, in exercise of its power under Article 226 of the Constitution, should also issue direction to the state government for setting up rehabilitation homes for them and also direct that till they were not provided with adequate facilities, they should not be asked to vacate their residences.

The Sunday Times, Ahmed.
23.3.97

મુખ્યપ્રધાનને દરમિયાન થવા ભારતીય પતિતા ઉદ્ધાર સભાનો પત્ર

સુરતમાં વેશ્યાવૃત્તિ પરના પ્રતિબંધ સામે ઉગ્ર વિરોધ

(એસ.એન.આર.એસ.)

નવી દિલ્હી, તા. ૧૬
સુરતમાં વેશ્યાવૃત્તિ પર પ્રતિબંધ
મુકવા સામે વિરોધ નોંધાવવામાં આવ્યો
છે. ગુજરાતના મુખ્યપ્રધાનને ઉદ્દેશીને
લખેલા તા. ૧૫-૧૨-૮૬ના પત્રમાં
ભારતીય પતિતા ઉદ્ધાર સભાના પ્રમુખે
જણાવ્યું છે કે, ગુજરાત સરકારે ૧લી
ડિસેમ્બર ૧૯૮૬થી સુરતમાં વેશ્યાગીરીનો
વ્યવસાય બંધ કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે

એઈડ્સ'ના ઓઠા હેઠળ આ નિઃસહાય
સ્ત્રીઓ પર પોલીસો દ્વારા પુષ્કળ
અત્યાચારો ગુજારવામાં આવી રહ્યા છે.

આ બાબતે મુખ્યપ્રધાનને દરમિયાન
થવા માગણી કરવામાં આવી છે. પત્રમાં
જણાવ્યું છે કે, રેડલાઈટ વિસ્તારમાં વસતી
સ્ત્રીને સમાજમાં યોગ્ય સ્થાન મળવું જોઈએ
અને તેમને બળજબરીપૂર્વક હાંકી કાઢવા
જોઈએ નહિ.

તેમના માટે શહેરના સિમાડે
એક અલગ વસાહત ઊભી કરવી જોઈએ.
આ મહિલાઓને મહિને રૂ. ૧૨૦૦ની

રાહત આપવી જોઈએ. તાજેતરમાં ઉજૈનના
રેડલાઈટ વિસ્તારોની સ્ત્રીઓને સરકાર
દ્વારા શહેરના સિમાડે અલગ વસાહત પૂરી
પાડી તેમનું પુનર્વસન કરવામાં આવ્યું હતું.

એ વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલી
સ્ત્રીઓની સંપૂર્ણ તબીબી તપાસ થવી
જોઈએ અને 'એઈડ્સ' જાણ્ય તો તેમને
તબીબી સહાય પૂરી પાડી. હોસ્પિટલમાં
રાખવી જોઈએ.

આ સ્ત્રીઓને કોન્ડોમ પૂરી પાડવી
જોઈએ અને એઈડ્સથી બચવા યોગ્ય
તાલીમ આપવી જોઈએ.

1996

Khairnar in city to rehabilitate sex-workers

EXPRESS NEWS SERVICE
SURAT, OCT 11

FORMER Mumbai municipal deputy commissioner Govind Khairnar was on a surprise visit to Surat on Friday.

He was on a mission to set free a couple of commercial sex workers willing to move out of red light area in Chakla Bazaar.

Two commercial sex workers from Nepal had confided to a Holland videographer, who was in Surat two months back to shoot a documentary commissioned by the Netherland Government on the life of prostitutes in a red light area, and ways to escape from the profession.

The videographer was directed to Khairnar by a non-government organisation from Calcutta.

However, when Khairnar ac-

companied by the videographer visited Chakla Bazaar the two sex workers were found missing.

His team checked every room from where girls operate in Chakla Bazaar and so his mission remained unsuccessful.

Khairnar, has helped about 450 such girls from Mumbai's red light areas to lead a new life.

Accompanied by the local police he talked to many of the girls but could not convince them to give up the profession.

He said despite offering them help they refused mainly fearing rejection by the society or an uncertain future.

He said it was possible to convince them with more counselling.

He promised to return to Surat again to finish his incomplete mission.

He later called on Surat Municipal Commissioner S R Rao at the latter's chamber.